

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile zadnjo nedeljo pri Mr. in Mrs. Edward Krapenc, 961 E. 143 St., in jima pustile v spomin zlati hčerkico, ki je drugi otrok v družini. Dekliško ime matere je bilo Justine Marn. Mati in dete se dobro počutita v Mt. Sinai bolnišnici. Tako sta postala Mr. in Mrs. Anton Marn iz 7303 Donald Ave. drugi stari oče in stara mama, Mr. in Mrs. Louis Krapenc iz Eddy Rd., Willoughby, O., pa imata to šest četrtil. Čestitamo!

Vile rojenice so se zglasile prošlo soboto pri Mr. in Mrs. Edward in Josephine Lapuh iz 652 E. 106 St. in jima pustile v spomin krepkega sinčka-prvorojenca. Mati in dete se dobro počutita in se nahajata v Mt. Sinai bolnišnici. S tem dogodka sta Mr. in Mrs. August Korach iz 1238 E. 74 St. postala prvi "grandpa" in "grandma", Mrs. Antonia Svetek iz 768 E. 200 St. pa je šesti "grandma". Čestitamo!

Domače vesti

Poroka
Prošlo soboto sta se poročila v Ashtabula, O., Miss Helen Petrič, hčerka Mrs. Helen Petrič iz Jefferson, O., in Mr. Donald Reed. Poročna slavnost se je vršila v prostorih "Anchors" v Ashtabuli. Mladi par se je podal na poročno potovanje v Washington, D. C., in Smoky Mountains. Novoporočencema čestitamo in jima želimo vse najboljše v zakonu!

Zadušnica
Jutri ob 8:30 uri se bo brala maša zadušnica v spomin prve obletnice smrti Mary Briel v cerkvi sv. Kristine. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravila udeležijo.

Smri v domovini
Mrs. Agnes Sargent iz 847 E. 155 St. je prešla žalostno vest, da je prošli mesec v Zadovniku Leskovec pri Krškem umrl njen oče Anton Palčič, star 70 let. Pokojni je bil rojen na Vrhniki pri Ložu. Ves čas vojne se je nahajal v koncentracijskem taborišču v Nemčiji, kjer je leta 1945 umrla njegova soproga Agnes. Svoječasno se je nahajal več let v Clevelandu, leta 1932 pa se je vrnil v domovino. Bil je dober družabnik in je imel velik prijatelj. V Clevelandu zapušča poleg hčere, zeta Jacka, vnuka Charles in Anton, brata Franka in druge sorodnike.

Seja in zabava
Nocoj ob 7:30 uri se vrši redna seja društva sv. Ane št. 4 SDZ v navadnih prostorih 5ND na St. Clair Ave. Po seji se vršijo domače zabave. Članice so vabljene, da se udeležijo v polnem številu.

Prevzela gostilno
Poznana Ludvik in Rose Vičič sta te dni prevzela poznano gostilno na 4304 St. Clair Ave. Prijazno se pripravljata znanjem in prijateljstvom za obisk, ker bosta vedno fino postregla z najboljšo pijačo ter okusno domačo hrano.

ČEŠKA VLADA PRAVI, DA JE RAZBILA PODTALNO GIBANJE

Množične aretacije so baje v zvezi z obsežnim podtalnim gibanjem; veruje se, da je bilo aretiranih nad 2,500 oseb

PRAGA, 9. okt.—Neki neimenovani predstavnik češkoslovaške vlade je danes izjavil, da so množične aretacije zadnjega tedna v zvezi z obsežnim podtalnim gibanjem, katerega je vlada pravočasno razbila.

Nepotrjena poročila pravijo, da je doslej bilo aretiranih nad 2,500 oseb, večinoma odvetnikov, zdravnikov in malih trgovcev v sami Pragi, med tem ko je nadaljnje število oseb bilo aretiranih v drugih krajih dežele.

Pogon na člane podtalnega gibanja je največji, ki ga je sprožila sedanja vlada Češkoslovaške, odkar je prišla na oblast preteklega leta. Neimenovani predstavnik vlade je izjavil, da se je vlada odločila na množične aretacije, ker želi enkrat za vselej razbiti zarote, ki jih proti njej pripravljajo razne skupine.

Soglasno s poročili iz vladnih krogov bodo množične aretacije pojasnjene ljudstvu kot potreba, da se zlomi podtalno gibanje. Vlada baje veruje, da so ameriški obveščevalni agentje imeli zveze z zarotniki.

Uradna češkoslovaška agencija pa je med tem danes sporočila, da je notranji minister Václav Nosek ukazal lokalnim oblastem, naj še bolj strogo nadzorujejo aktivnosti voditeljev rimsko-katoliške cerkve, ki predstavlja glavno opozicijo češkoslovaški vladi.

General priporoča atomsko tekmovanje

NEW YORK, 11. okt.—Gen. Omar Bradley je danes izjavil, da so ameriški vojaški krogi že leta nazaj predvidevali, da bo tudi Sovjetska zveza začela izdelovati atomske bombe. Pristavil je, da dejstvo o razkritju skrivnosti atomske energije v Sovjetski zvezi ne bi smelo biti povod za historijo.

Izjave je gen. Bradley, ki je predsednik šefov skupnega štaba, podal v članku za Saturday Evening Post.

Kar se tiče produkcije atomskih bomb v Sovjetski zvezi, ki jo gen. Bradley očitno smatra za industrijsko zaostalo, je dejal:

"Za industrijsko zaostalo deželo problem iznajdbe atomske bombe ni tako težak, kakor je problem, da jih izdeluje v večjih količinah in jih uporabi.

"Tako dolgo, dokler bo Amerika zadržala ogromno prednost v številu atomskih bomb, njihovi kvaliteti in zmognosti, da jih vrže, oplaševalni učinek na sovražnika bo obstojal tudi naprej," meni gen. Bradley.

Neznani moški najden mrtve na tiri

Na tiri New York Centrala v bližini Rockviewa je policija danes našla mrtvega nekega neznanega moškega, starega od 40 do 50 let. Pri moškem so našli "social security" karto na ime Frank Bostistic.

Iz bolnišnice

Mr. Frank Jakše iz 840 Bab-bitt Rd. se je vrnil iz bolnišnice na svoj dom, kjer ga prijatelji sedaj lahko obiščejo.

PROSLAVA DNEVA KRISTOFA COLUMBUSA

Danes praznujemo Dan Kristofa Columbusa, za katerega se na splošno meni, da je odkril Ameriko, ko se je pred 457-timi leti izkrcal na obali San Dominga.

O poreklu Columbusa obstojajo različne teorije. Po eni je bil italijanskega porekla, po drugi pa Španec, katerega potomek še sedaj živi v Španiji. Obstaja tudi teorija, da je bil prav za prav rodom iz Grčije in da je njegovo pravo ime — Kristoforidis. Kot pomorec je plul po Jadranu in se večkrat bojeval z Benečani.

Tudi glede odkritja Amerike se vse teorije ne ujemajo. Po eni je prvi Evropejec, ki se je izkrcal v Ameriki, čeprav ni vedel, da je to novi kontinent, ker je mrli vojni z vzhodom, posebno odkar so na Kitajskem prišli na oblast komunisti.

Najvišji vladni uradniki upajo, da bodo Nehruju v teku njegovega eno-mesečnega bivanja v Zedinjenih državah pridobili kot zaveznika v "mrzli vojni." Doslej je Nehru trdil, da name-rava iz Indije stvoriti "most med vzhodom in zapadom." Toda v sami Indiji je odločno nastopil proti komunistom in jim onemogočil postavno delovanje.

Nehru se še ni povalno izrazil o Ameriki, pač pa je v svojih prvih izjavah poudaril zaupanje, da bo prišlo do prijateljstva in sodelovanja med dvema republikama. Rekel je:

"Zaupam, da bosta dve republiki vzhodnega in zapadnega sveta našli način za prijateljsko in plodnosno sodelovanje, ki bo v našo medsebojno korist in v dobrobit človeštva."

Nehru se je pripeljal v Washington v osebnem predsedniškem letalu "Independence."

PAPEŽ NI DAL MEDALJE ČASNIKARSKEMU MAGNATU

VATIKAN, 11. okt.—Vatikanska radio postaja je danes naznanila, da papež Pij XII. ni odlikoval znanega ameriškega časnikaškega magnata Hearsta, pač pa da mu je odlikovanje posljal cerkveni zbor Bazilike sv. Janeza v Rimu.

Zanikanje je bilo podano v zvezi z izjavo moskovske radio postaje, da je baje Hearst dobil odlikovanje od papeža. Hearstovi časopisi so znani, da zagovarjajo fašističnega diktatorja Franca.

KOMUNIST PREDSEDNIK VZHODNE NEMČIJE

BERLIN, 11. okt.—Ljudska skupščina vzhodne Nemčije je danes izvolila za predsednika vzhodno-nemške republike 73 let starega komunističnega voditelja Wilhelma Piecka.

Včeraj so sovjetske oblasti naznanile, da bodo upravo vzhodne Nemčije izročile Nemcem in upostavile civilno kontrolno komisijo, kakor so to v svojih zonah storile Zedinjene države, Anglija in Francija.

VLADA ZMAGALA NA VOLITVAH V NORVEŠKI

OSLO, 11. okt.—Delavska vlada premijerja Gerhardsena je na volitvah preteklega ponedeljka dobila 86 od 150 sedežev v parlamentu. Komunisti, ki so edina politična stranka, ki se je zoperstavljal Atlantskemu paktu, so izgubili vseh 11 sedežev, z izjemo enega.

Sovjetska zveza bi razkrila število svojih atomskih bomb, pod pogojem, da Zedinjene države razkrijejo svoje

Indijski premijer prišel v Ameriko

WASHINGTON, 11. okt.—Indijski ministrski predsednik Pandit Nehru je danes prišel v Washington, kjer ga je na letališču čakal predsednik Truman s člani vlade.

Nehrua so v Washingtonu pozdravili s topovsko salvo. Obisku se pripisuje velik pomen, ker je Nehru voditelj Indije, ki jo zapadne sile smatrajo za važno v mrzli vojni z vzhodom, posebno odkar so na Kitajskem prišli na oblast komunisti.

Najvišji vladni uradniki upajo, da bodo Nehruju v teku njegovega eno-mesečnega bivanja v Zedinjenih državah pridobili kot zaveznika v "mrzli vojni." Doslej je Nehru trdil, da name-rava iz Indije stvoriti "most med vzhodom in zapadom." Toda v sami Indiji je odločno nastopil proti komunistom in jim onemogočil postavno delovanje.

Nehru se še ni povalno izrazil o Ameriki, pač pa je v svojih prvih izjavah poudaril zaupanje, da bo prišlo do prijateljstva in sodelovanja med dvema republikama. Rekel je:

"Zaupam, da bosta dve republiki vzhodnega in zapadnega sveta našli način za prijateljsko in plodnosno sodelovanje, ki bo v našo medsebojno korist in v dobrobit človeštva."

Nehru se je pripeljal v Washington v osebnem predsedniškem letalu "Independence."

PAPEŽ NI DAL MEDALJE ČASNIKARSKEMU MAGNATU

VATIKAN, 11. okt.—Vatikanska radio postaja je danes naznanila, da papež Pij XII. ni odlikoval znanega ameriškega časnikaškega magnata Hearsta, pač pa da mu je odlikovanje posljal cerkveni zbor Bazilike sv. Janeza v Rimu.

Zanikanje je bilo podano v zvezi z izjavo moskovske radio postaje, da je baje Hearst dobil odlikovanje od papeža. Hearstovi časopisi so znani, da zagovarjajo fašističnega diktatorja Franca.

KOMUNIST PREDSEDNIK VZHODNE NEMČIJE

BERLIN, 11. okt.—Ljudska skupščina vzhodne Nemčije je danes izvolila za predsednika vzhodno-nemške republike 73 let starega komunističnega voditelja Wilhelma Piecka.

Včeraj so sovjetske oblasti naznanile, da bodo upravo vzhodne Nemčije izročile Nemcem in upostavile civilno kontrolno komisijo, kakor so to v svojih zonah storile Zedinjene države, Anglija in Francija.

VLADA ZMAGALA NA VOLITVAH V NORVEŠKI

OSLO, 11. okt.—Delavska vlada premijerja Gerhardsena je na volitvah preteklega ponedeljka dobila 86 od 150 sedežev v parlamentu. Komunisti, ki so edina politična stranka, ki se je zoperstavljal Atlantskemu paktu, so izgubili vseh 11 sedežev, z izjemo enega.

Zapadne sile se izmikajo sovjetskemu predlogu, ker želijo, da se razkrije o oboroževanju ne nanaša na A-bombe

LAKE SUCCESS, N. Y., 11. okt.—Sovjetska zveza je danes izjavila, da je pripravljena razkriti število svojih atomskih bomb, pod pogojem, da to isto storijo tudi Zedinjene države. Obenem je predlagala, da organizacija Združenih narodov nadzoruje in razpolaga s podatki glede splošnega oboroževanja.

Sovjetski delegat Jakob Malik je predložil tozadevno resolucijo Varnostnemu svetu, potem, ko je vetiral ameriški predlog, po katerem bi se kontrola atomske bombe ločilo od kontrole ostalega orožja.

Malik je odločno zahteval, da se mora kontrolirati vsa orožja brez razlike—tako atomska kot ne-atomska. Obljubil je, da bo vetiral tudi francoski predlog, po katerem bi se razkrilo le podatke o ne-atomskem orožju, medtem ko bi dve sili—Zedinjene države in Sovjetska zveza—držale v tajnosti podatke o zalogah svojih atomskih bomb.

Problem kontrole atomskega orožja je sedaj popolnoma drugačen, ker Zedinjene države niso več edina dežela, ki izdeluje atomske bombe.

"Položite karte na mizo," pravi sovjetski delegat

Po resoluciji, ki jo je predložil sovjetski delegat bi "Varnostni svet priznal nujno potrebo, da dežele predložijo podatke o atomskem in navadnem orožju."

Malik je opetovano pozival delegate zapadnih sil, naj "položijo karte na mizo."

"Mi mislimo, da bi se informacije morale podati ne samo, kar se tiče navadnega orožja, pač pa tudi, kar se tiče atomskega orožja," je izjavil sovjetski delegat.

To stališče Sovjetske zveze sicer ni novo, toda ob priliki prejšnjih diskusij so se zapadne sile lažje zoperstavljale, ker so menile, da Sovjetska zveza nima atomskih bomb. Toda sedaj, ko je predsednik Truman naznanil, da je Sovjetski zvezi prišlo do atomske eksplozije, se je položaj spremenil. Sovjetska zveza je pripravljena, da razkrije število svojih atomskih bomb, ki jih nedvomno ima, zapadne sile pa so s tem postavljene v nerodno položaj.

Angleški delegat Sir Alexander Cadogan se je skušal opreti na večino, da bi se izognil direktnemu zavračanju sovjetskega predloga. Rekel je, da bi za Sovjetsko zvezo bilo bolj pametno, če bi "sovjetska manjšina storila kakšne koncesije večini."

Malik je takoj odgovoril. Rekel je, da če ima Anglija kakšne nove predloge, jih bo Sovjetska zveza z veseljem vpoštovala. Pristavil je, da je Sovjetska zveza vedno zahtevala, da se karte položijo na mizo in začne s poštno igro, dejstvo pa, da se zapadne sile zoperstavljajo razkritju števila svojih atomskih bomb, jasno kaže, kdo neče poštnene igre.

"Te dve stvari (atomska in navadno orožje) sta neločljivi," je izjavil Malik.

Zapadni delegatje so medtem z namenom, da se izognejo kontroli modernega orožja vztrajali, da bi se moralo stara in znana orožja ločiti od modernih.

Višinski zavrača obtožbe v zvezi z Mindszentyjem

Pred tem pa je sovjetski zunanji minister Andrej Višinski v Političnem odboru Združenih narodov napadel predlog zapadnih sil, da se Mednarodni sodnji predloži "cerkvene obravnave" v deželah vzhodne Evrope.

Zapadne sile si prizadevajo, da bi zadevo madžarskega kardinala Mindszentyja spravile pred Mednarodno sodnijo, češ da je zaradi zarote proti madžarski vladi obsojen kardinal le "verski mučenik."

Višinski je v zvezi z obtožbami, da je Mindszenty priznal krivdo le zaradi nekih "mamili," izjavil, da so takšne obtožbe bajke. Rekel je, da obsodba kardinala ni slonela na njegovemu priznanju, pač pa na dokazih, da je dejansko pripravil zaroto.

Kot znano, je bil Mindszenty obsojen na dosmrtno ječo, ker je skušal odpraviti sedanjo vlado Madžarske in ustanoviti podhabsburškim kraljem nekakšno srednjo-evropsko kraljevino.

USTAVNOST T-H DOLOČBE NA PREIZKUSNJI

WASHINGTON, 11. okt.—CIO unija United Steelworkers, ki je na stavki, je danes od Najvišje sodnje zahtevala, da proglasi za protustavno določbo v Taft-Hartleyevem zakonu, po kateri morajo unijski uradniki podpisati izjavo, da niso komunisti.

Unija pravi, da ta določba krši "ustavne pravice delavstva na svobodo misli, govora, zborovanja in političnih aktivnosti."

Po določbi zakona unije, katerih uradniki niso podpisali izjave, da niso komunisti, nimajo pravice, da bi se posluževali vladnega urada za delavske odnose.

NOVA VLADA FRANCIJE SE NI SESTAVILA

PARIZ, 11. okt.—Socialist Jules Moch, trpki sovražnik komunistov, še vedno ni uspel sestaviti nove vlade. Nalogo, da sestavi novo vlado, mu je dal predsednik republike Auriol. Toda vlado mora potrditi parlament in ker nobena politična stranka nima večine, bo nova vlada morala zopet biti koalicijska.

MLADOLETNI POZIGALEC

SEALH, Wash., 11. okt.—Neki 12 let star deček je danes na policiji priznal, da je zažgal hiše, ker je rad gledal ognjegašce na delu.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO. 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO HENDERSON 5311-12 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

O NOVIH NATOLCEVANJH A. D.

Naša klerikalno-domobranska A. D., ki se tako vneto bori za "krščansko civilizacijo," da v tem hudem boju pozablja na osnovne principe krščanske etike in morale, nas je zadnji teden kar trikrat zapovrstjo napadla.

Ko se bo pri njej, posebno v njeni koloni "Tri na dan," nabralo nekaj več teh oslarij, bomo odgovorili na vse skupaj, da ne tratimo preveč časa.

Zadnji petek je zapisala: "Enako se zdaj na vsa usta smeje, ker je bil poražen pri volitvah rojak John Rožanc, kateremu pravijo, da je bil kandidat našega lista." K temu pristavlja, da je res podprla Johna Rožanca in se tega (poraza) prav nič ne sramuje.

Kaj bi se vendar smejali! Tako škodoželjni pa ja nismo. Celo mi na tem mestu, čeprav malo pozno, izražamo naši klerikalni sosedi globoko sožalje, kot se to spodobi ob takšnih prilikah.

Rojak John Rožanc, resnici na ljubo, ni bil daleč od zmage. V našem listu smo brez vsakih predsodkov poudarili, da v 32. vardi kandidirajo trije kandidati slovenskega poretka in da je prav, da naši ljudje volijo za enega teh. Ker sta pa lahko nominirana za volitve v novemburu le dva kandidata, je umevno, da je eden od treh moral biti poražen.

Ampak ne gre zgolj za Rožanca. Vprašanje je, če naši listi, naj bodo klerikalni ali pa "napredni," sploh imajo kakšnega vpliva nad našimi volilci in če takšno indorsiranje kaj prispeva k njihovim izvolitvi.

No, poglejmo kako je s to zadevo na podlagi statističnih podatkov John Rožanc ni prvi, po A.D. indorsirani kandidat, ki ni zmagal. Posezimo nazaj. Kot znano je A. D. pred dvema leti podpirala proti Vehovcu znanega "rojaka" Boyda. To je bila viharna kampanja. Pred cerkviyo Marije Vnebovzete so tulili zvočniki in objavljali miroljubnemu prebivalstvu 32. vardu, da bo zavladal "rdeč teror," če Boyd ne bo zmagal. "Rojak" Boyd je osebno, čeprav v slabi slovenščini, čital uvodnik iz A. D., v katerem smo mi bili grdo napadeni, ker smo podpirali rojaka Vehovca. No, Boyd kljub dejstvu, da je užival podporo A. D., ni zmagal.

Vsem nam je še živo v spominu tudi slavna volilna kampanja, ko je A. D. proti Lauschetu podpirala "rojaka" Millerja. Zopet smola!

Ponesrečeni poskus, da se uveljavi kot važen faktor v političnem življenju naših ljudi, se A. D. ni obnesel, tudi ko je posegla v daljno Minnesoto, in proti tamkajšnjemu kongresniku rojaku Blatniku, podprla nekega "rojaka" Berlina. Ni šlo.

Tako je s to stvarjo "indorsiranja" na podlagi uradnih rekordov. Mi sicer ne trdimo, da bo v daljni bodočnosti prav vsak po A. D. podprt kandidat poražen, ampak da zadnje dve leti to njeno "indorsiranje" posameznih kandidatov ni prav preveč uspešno, je menda jasno! Mi se seveda temu ne smejemo. Kaj še! Better luck, next time!

Zdaj pa si oglejmo primer, kako A. D. potvarja naše izjave, kar pa zopet ni nič novega. Zadnji četrtek je v koloni "Tri na dan" pribila sledečo neresnico:

"E" je oni dan zapisala, "da je diktatura proletariata nujno potrebna." To je nauk, ki ga oznanjajo komunisti. Torej kaj hočete še več dokazov!

Ni dvoma, da nam hoče A. D. prišiti gornjo izjavo, kot naše osebno mnenje. Mi pa smo v članku "O diktaturah" posebno poudarili, da je to nauk Karla Marksa, da je tako učil on, ne pa mi! Verujemo, da je Karl Marks, če ne drugo pa vsaj po imenu, dobro znan A. D.

Da, resnicoljubni bratje v Kristusu! Karl Marks je res pisal, da je diktatura proletariata nujno potrebna za preobrazbo družbe iz kapitalistične v socialistično. Kakšnih sto let bo že od tega. Kar vašega "socialističnega" sotrudnika I. J. vprašajte! Toda vi, ki zagovarjate fašistično diktaturo v Spaniji, bi najboljše storili, da o diktaturah sploh ne govorite! Kajti poleg proletarskih so še druge diktature. Vključno Vaša lastna, ki jo brez uspeha skušate vsiliti našim ljudem v Ameriki!

Tretje cvetke, zavijanja in potvarjanja resnice, se je A. D. iznebila zadnji tork. Ta je v zvezi s komentarjem v Proletarcu, s katerim je urednik ostro udaril po političnem gangsterstvu, natolcevanju in ovaduštvu, ko je A. D. napadla naš list v zvezi s pričanjem nekega Draškoviča. Ta

TOVARNA ZA TEHNIČNO USNJE V LJUBLJANI

V sorazmerno majhnih in tesnih obratnih prostorih, ki so bolj podobni delavnicam kakor tovarni, izdelujejo zelo pomembne izdelke, od katerih je odvisno obratovanje nešteti drugih tovarn. Te izdelke imenujemo kratko tehnično usnje.

Leta 1945, ko so začele obratovati naše obnovljene tekstilne tovarne, so sprejemali v tovarni "Indus" v Ljubljani skoraj dan za dnem nenavadne goste. Prihajali so iz tekstilnih tovarn, kjer so se ustanovljale statve zaradi majhnega, na prvi pogled nepomembnega sestavnega strojnega dela. Čolniki niso mogli več plesati na statvah, ker so se obrabljali odbijači, ublaževalci udarcev. Te izdelke imenujemo tehnične pikerje. Tekstilna industrija v naši državi potrebuje na deset tisoč teh pikerjev. Piker vzdrži do 5 milijonov udarcev, kar pomeni, da je izrabljen že v dveh do treh tednih. Stara Jugoslavija je uvažala pikerje kakor mnogo drugega. Sicer so jih tudi že tedaj v sedanjem "Indusu" izdelovali, toda zalagati so mogli le nekaj tovarn. Po osvoboditvi pa so vse tekstilne tovarne v državi zahtevale od "Indusa": Dajte nam pikerje!

Uprave podjetij so pošiljale svoje ljudi v "Indus", naj bi prinesli vsaj nekaj pikerjev. Odjemalci so čakali pred vrati skromne delavnice in čakali, da dobijo nekaj popolnoma svežih izdelkov, ki so jih odnašali kar v nahrbtnikih. V delavnici so hiteli noč in dan — delali so v treh izmenah. Potrebovali bi več strojev, ki bi pospešili delovni proces. — Čeprav se v obratnem prostoru v zadnjih letih na prvi pogled ni mnogo spremenilo in četudi ni še nihče govoril o racionalizacijah v tem oddelku, proizvodnja narašča od leta do leta in zdaj imajo že primerno zalogo pikerjev.

Proizvodnja se je povečala s številnimi majhnimi racionalizacijami, ki niti niso vse regis-

trirane in ki se zdijo same po sebi razumljive. Racionalizator je stalno na delu. Anton Letnar ni le tehnični vodja dela v obratih za izdelavo tehničnega usnja, temveč v pravem pomenu besede racionalizator in novator, ki stalno išče načine in sredstva za izboljšanje ter olajšanje dela. O raznih drobni- izboljšavah pri izdelavi pikerjev pa niti ne govori.

V drugih dveh obratih je pri strojnih napravah kar težko povedati, kaj vse je njegovo. Prvo njegovo novotarstvo izvira iz leta 1946. Na prvi pogled ni "nič posebnega". Preprost lesen okvir, ki ga uporabljajo pri navijanju 14 do 16 milimetrskih jermenčkov. Dokler pa tega okvira ni bilo, so se jermenčki, ki jih je rezal stroj, kopičili, vozljali ter prepletali po tleh, delavci, ki so jih potem dolge ure navijali, pa so se jezili in mučili, zakaj jermenčki so se trgali, ker so bili zavozljeni, in delo je bilo prav tako sitno kakor zamudno. — Zdaj pa s tem okvirjem sproti, brez vsakih motenj in zelo hitro navijajo jermenčke. Poprej je delalo šest delavcev, zdaj pa to delo opravi en delavec.

Poprej so v oddelku cela desetletja ročno rezali krupone, debele kože, ki jih uporabljajo za tehnično usnje. Nikomur ni prišlo na misel, da bi uvedel strojno pripravo za rezanje usnja. Takšnih strojev seveda ne izdelujemo, toda en stroj je mogoče izdelati v domači delavnici. Letnar je odkril star knjigoveški stroj, ki so ga potem v domači delavnici predelali za rezanje usnja. Stroj se je dobro obnesel. Delo je pospešeno in olajšano.

V oddelku, kjer lepijo jermenčke za tekstilne stroje, vidiš majhen vrtljak. Ob njem sedi delavka, lepi in stiska z majhnimi stiskalnicami jermenčke. Jermenček je treba ob koncih pomazati z lepilom, potem pa zlepljena konca stisniti v

stiskalnici. Jermenček mora ostati še nekaj časa v stiskalnici, da lepilo prime. — Poprej so jermenčke stiskali z nerodno stiskalnico in čakali — delo je bilo zelo počasno. Zdaj pa delavka vrta na plošči šest majhnih stiskalnic; ko napravi prva stiskalnica krožno pot, je že prosta za nov jermenček. Vse je tako preprosto kakor igračka, vendar je bilo potrebno delo novatorja.

Tu lepijo razen jermenčkov tudi usnjene navlake, po nekaj centimetrov dolge, za cilindrske valjčke, pri tekstilnih strojih, pa tudi velike usnjene mikalne valje za mikalne stroje. Ti valji pa so tudi nad dva metra dolgi. Navlake za cilindrske valjčke morajo biti do milimetre predpisane profila. Zlepljene morajo biti tako dobro in gladko, kakor če bi bilo usnje zvarjeno. Od kod prejemo lepilo? Prejemali so ga iz Amerike. Za velike usnjene kose, jermene in valje pa uporabljajo kožni klej. Zdaj lepila ne prejemo več iz tujine. Novator Letnar je povedal tako mimogrede, da je lepilo sam sestavil. Kaže, da je bil recept zelo preprost. "Malo želatine, kleja in spirita, pa je!" V resnici se je moral novator temeljito seznaniti s skrivnostmi kemije. Zaveda se zdi tako preprosta predvsem zaradi tega, ker o takšnih "majhnih" iznajdbah naših ljudi pri nas navadno ne govorimo in jih ne razglajamo za iznajdbe.

Težko bi pa bilo res zamolčati tako pomemben stroj, ki je edinstven v naši državi kakršnega je konstruiral Letnar za izdelovanje usnjenih mikalnih valjev za mikalne stroje. To je posebna, zelo precizna strojučica, ki vrezuje v usnje v mikalne valje, do milimetra natančne žlebiče ali brazde. Za en sam mikalni stroj je treba po osem takih valjev. Valji se sorazmerno hitro obrabijo. Poprej smo jih uvažali. Po osvoboditvi so nastale velike težave, ker ni nihče izdeloval mikalnih valjev. Novator Letnar je premagal najhujšo krizo s tem, da je uvedel ročno vrezavanje žlebičev s posebnim skobličem. Delo je bilo zamudno in terjalo je velikega mojstra. Kljub temu ni bilo mogoče vrezavati brazd tako natančno, da bi se ob stiku, ku, ko so usnje zvili v valj, lepo skladale. Zato je bilo treba zarezati ob zlepljenih koncih popravljati še ročno z nožem.

Anton Letnar se je l. 1947 mudil v Brnu, kjer se je hotel seznaniti z delom v češki industriji kot strokovnjak. Toda stroja za izdelovanje stilkalnih valjev ni smel videti. — Kljub temu je letos začela obratovati strojučica po njegovem načrtu. Stroj opravi delo v desetih minutah, zakar so poprej porabili po dve uri. Njegova zmogljivost je takšna, da je edini dovolj za vso državo.

Skoraj v vsaki strojni napravi v oddelku se skriva kaj Letnarjevega dela. Toda nekatere njegove izboljšave so se ocenjevalec racionalizacij z dele umevne same po sebi. To velja za velike stiskalnice, kjer stiskajo po lepljenju velike mikalne valje. Poprej delo ni bilo tako preprosto kakor zdaj, ko vse opraviš na mah.

Racionalizirati obrat, ki edini v državi izdeluje tehnično usnje, je posebna naloga. Rešiti jo more zadovoljivo le, kdor popolnoma živi v obratu in do potankosti pozna ves proces dela številnih izdelkov. Toda vsega tega ne more opraviti sam racionalizator in novator, saj je treba izdelovati popolnoma nove vrste strojev. Zato je nujno potrebno sodelovanje ne le kovinarjev, ključavničarjev, domače delavnice, temveč tudi razumevanje strojnih tovarni.

Novator pa se ne bo seveda

tudi poslej ustavil pred nobeno težavo ter bo še nadalje stalno izboljševal strojne naprave in uvajal nove stroje; saj bistvo novatorja je prav v tem, da najde rešitev tam, kjer se usta-

vijo vsi drugi. Naši novatorji pa se tudi zavedajo, da so v naši borbi za gospodarsko osamosvojitve in zgraditev socializma v prvih vrstah zavednih borcev v Proizvodnji.

Jugoslovanski ribnik za gojitev postrvi

Ponikovalnico Gacko v Liki spreminjajo v eno največjih ribogojnic domačih in kalifornijskih postrvi. Dolga je okrog 20 kilometrov in je že sama po sebi zelo primeren ribnik, pri katerem niso potrebna nikaka investicijska dela. Znatno višja temperatura vode na mestu, kjer voda ponikne, je naravni jez, tako da je beg rib popolnoma onemogočen.

Na Gacki v liškem Lešću so ustanovili ribogojnico "Gacka," ki se je spocetka zaradi pomanjkanja postrvi za razplod borila z velikimi težavami. Prvo leto so v Gacki ujeli samo 90 postrvi, ki so prihodnje leto dale 180.000 postrvnih iker. S tem je bila ustvarjena podlaga za intenzivnejše delo. Ob koncu leta 1948 so v reki ujeli okrog 6.000 postrvi za razmnoževanje. Ribogojnica ima velik pomen za napredek ribištva na Hrvaškem.

Zdaj je njena glavna naloga gojitev plemenskih postrvi za vse ribogojnice in vlaganje mladice v vse planinske reke ter potoke na Hrvaškem. Pri tem so dosegli pomembne uspehe. Letos so vložili v Gacko okrog milijon iker domače in stotisoč iker kalifornijske postrvi. Pozimi bodo vložili še 1.350.000 iker. Lani so vložili ribe tudi v Plitvička jezera. Večjo količino iker so dali tudi ribogojnicam Olinu in Vitoniju pri Ogulinu.

Razen tega so organizirali letni odkup rakov iz velikih rek in potokov, ki so znani po svoji dobri kakovosti tudi v tujini. Povprečna teža teh rakov dosega 250 gramov. Ribogojnica je ustanovila v vseh vaseh okraja Gračac, Gospič in Titova Korenica odkupne postaje, ki kupujejo rake po vezanih cenah. V letošnji sezoni so odkupili 5.000 kilogramov rakov.

Ribogojnica ima moderno opremljeno z zmogljivostjo dva milijona iker. Zgrajenih je bil bazenov za gojitev enoletnih in mlajših kalifornijskih postrvi. Delavci so sami popolnoma obnovili električno centralo. Centrala bo kmalu dajala električno energijo vsem vases na Gackem polju. Lani so začeli graditi veliko upravno poslopje. V njegovih kleti bodo uredili družnišče za dva milijona iker. V poslopju bodo prostori za tečajev na katerih se bo usposabljal mladi ribiški kader.

USNJARJI NEKDAJ IN SEDAJ

Do nedavnega je bilo usnjarstvo za našo javnost smrdljiva, fizično prenaporna in nezanimiva obrt. Te stare zmore se kaj hitro iznebi, kdor si le enkrat ogleda moderno usnjarstvo tovarno in se vsaj površno seznanji z zanimivimi problemi usnjarške tehnike.

Minuli so časi, ko so usnjarje istovetili s konjederci, ker je bil smrad v temnih in nizkih usnjarških delavnicah neznošen. Res je, da so nekdanje uporabljali v usnjarjah v pripravi za strojenje razne živalske odpadke ter druge nečedne snovi in tekočine. Res je tudi, da je bilo ročno delo v usnjarjah izredno naporno in je vodilo do tipične duševne otopelosti ter v pijančevanje tako, da se je vsakod rad ognil občevanja s smrdljivim usnjarjem.

O. Župančič se je razmeroma milo izrazil o nekdanjih usnjarjih, ko je napisal: ... in vi strojarji ... zaviti v česla ostri duh ...

Na Kitajskem so tvorili strojarji in konjederci najhujšo kasto. Če je državljana višje kaste oplazila pri srečanju le senca "nečistega," je moral darovati v templju najmanj dva goloba, da se je otresel zlega duha.

Takega pojmovanja in tudi razmer, ki bi ga opravičevale, je za vedno konec. Danes izdelujemo usnje v svetlih, čistih, tehnično visoko izpopoljenih tovarnah, kjer more delovni človek z zadovoljstvom ustvarjati dobrine, ne da bi pri tem trpelo njegovo zdravje.

Kemija je postala zvesta zaveznica usnjarjev in jim nudi poleg pestrih anilinskih barv številna pomožna sredstva, ki so danes neobhodna za doseganje kvalitativnih izdelkov pod zdravstveno neoporečnimi okolnostmi. Si-

cer pa je tudi usnjarstvo postalo obsežna njiva na širnem polju kemije. Napredna socialistična ureditev naše države omogoča vzgojo novih strokovnih kadrov po najugodnejšimi okolnostmi. Usnjarjem tehnikumu v Domžalah, ki ima moderne delavnice "Slovenski poročevalci"

Prispevki za zdravlila

Pred kratkim je bilo objavljeno pismo Milke Baučič iz Poljane 29, p. St. Vid na Ljubljano, ki ga je prejel Math Shuster, katerega je prosila za zdravlila "streptomycin". Mr. Shuster, 12333 Longmeadow Ave., sporoča, da je prejel pismu spevke v to svrhu od sledečih: M. Lustrik, 24700 Highland Rd. #2; Anna Eberwein, 740 W. St. Madison, O., #2 in Rose St. #2; 10318 Reno Ave., #5. Vsem nam ko so prispevali za zdravlila, tera bo Mr. Shuster odposlal na prosilko, se izreka iskrena hvale!

Naročate, širite in članite "Enakopravnost!"

TEKOM ČASA. ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej okolici. Zupnik praktično in se izsello, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu. Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik vršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestiti z novim. Vam ni treba imeti dolotnega dogovora. Njegov naslov je DR. J. V. ZUPNIK 6131 ST. CLAIR AVE. vogal E. 62nd St., vhod samo na E. 62 St. Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv. Tel.: EN 5013

JOIN THE OPPORTUNITY DRIVE INVEST IN U.S. SAVINGS BONDS

BRANISLAV NUŠIČ:

PAGOVOR

(Nadaljevanje)

"Kaže, da nameravate tako-
le životariti še kak mesec in dan,
pa prav za prav ste se že sprijaz-
nili s tem, da boste umrli."

"Da!"
"Dragi prijatelj, je zdrav-
nik prijateljsko nadaljeval, 'kar
tako in tako mora biti jeseni, je
lahko drevi. Naše ljudstvo je
modro, njegova modrost je zdrava
in se je treba po njej ravnati!'"

"In ko se je konec koncev skli-
ceval še na moje dobro srce, sem
moral odnehati in tako se je, le-
te, zgodilo, da sem umrl."

Novinar: "To je pa res zani-
mivo!" (Zapisuje).

Jaz: "Da, zelo zanimivo."

Novinar: "Ali vas smem pro-
siti, da bi mi še povedali, kako
sodite o smrti?"

Jaz: "Rad vam bom odgovoril
tudi na to, toda lahko vam po-
vem, da sem izpremenil svoje
mnenje. Dokler nisem umrl, sem
o smrti drugače sodil, na priliko
tako, kakor možki pred poroko
drugače sodijo o zakonu kakor
po poroki."

Novinar: "Zlasti me zanima va-
ša sodba, ker jo lahko imamo za
verodostojno."

Jaz: "Res je tako, vi ste pri-
šli na srečno misel, da vprašu-
jete mrliča, kako sodi o smrti.
To je edina pot, da dobimo pristo-
no sodbo o tem pojavu."

Novinar: (Vzame nov list pa-
pirja).

Jaz: "Dobro veste, da ljudje
različno sodijo o smrti, toda to
so zgolj sodbe živih ljudi, ka-
tere sicer po svoji smrti prekoni-
trolirajo, a nam tega žal ne spo-
roče. Po najstarejši sodbi, ki se
vleče pač skozi vsa verovanja,
je dvoje življenj: eno je zemsko,
drugo pa menda inozemsko, in
po tem takem bi jaz moral biti
zdaj v inozemstvu ali v nadzems-
tvu, če hočete, pri tem pa imam
občutek, da bom šele zdaj resnič-
no v zemlji. To zastarelo mnenje
so pozneje prenovili s trditvijo,
da je dvoje življenj, eno teles-
no, drugo duhovno. Kadar človek
telesno umre, živi po takem
duhovno, verjetno pa je tudi na-
robo, —kadar umre duhovno, ži-
vi telesno."

"Ta drugi primer je na svetu
mного bolj pogost in vam lah-
ko rečem, da dajejo telesnemu
življenju prednost pred duhov-
nim, menda zategadelj, ker je
duhovno življenje —mislim tisto
po smrti—strašno enolično. Člo-
veški duh po smrti nima pravega
opravka in se zabava le še s
tem, da obiskuje svoje drage v
sanjah in da se pojavlja žen-
skam na psiritičnih sejah. Sicer
pa vam lahko rečem, da je moje
globoko prepričanje: tudi smrt
je navada! Še več! Človek se
smrti laže in hitreje navadi kakor
življenja."

"Verjemite mi, da je ta na-
vada tako žilava, da mrtev člo-
vek niti ne misli na življenje,
medtem ko živi ljudje venomer
mislijo na smrt. Živi si kdaj pa
kdaj celo jemlje življenje, mr-
lič si pa še nikoli ni vzel smrti.
Ko stopiš v življenje, je treba
nešteto priprav: učiti se moraš
hoje in govora, pozneje si moraš
pridobiti različne sposobnosti.
Smrt vsega tega ne zahteva. Ne
terja, da bi hodili, ne zahteva,
da bi govorili in tudi za sposob-
nosti ji je presneto malo mar."

"Mrliči se preteto malo zme-
nijo za to, da deli občina gro-
bove v prvi, drugi in tretji raz-
red. Oni se imajo vsi za mrliče
prve stopnje. O smrti in njenih
lepih straneh imamo obilno be-
sedišče, toda vse tiste publice
so skovali modrijani, ki hudo
radi žive. Tako je po njihovem
smrti pribežališče miru, tih od-
mor po življenjski burji; smrt
je modrost življenja, posledek
vseh naporov, skrajni cilj vseh
poti,—in še mnogo je takih le-
pih besed, ki jih ponavadi vple-
tajo v nagrobne govore. Ena iz-
med takih public je tudi tale:
'Bolje je biti mrtev lev kakor
živ osel.'

"To modrost priznavajo mr-
tvi levi, zavračajo pa jo živi osli.
In kadar večina kaj zavrne,
ostane tisto le še mrtva knjižna
modrost. Kar se mene in moje
sodbe tiče, vam lahko rečem, da
sodim o smrti nenavadno dobro,
kot o enem izmed najbolj zanes-
ljivih položajev, ki ga človek
lahko doseže, razen tega pa vas
zagotavljam, da bi mi bilo všeč,
če bi še živel."

Novinar: "Kaj bi še lahko za-
pisal o vaši smrti?"

Jaz: "Rekel bi, da je za vas
kakor tudi zame poglavitno, da
sem umrl, vse drugo je postransko."

Novinar: "Pa vendar bi rad
vedel, katere so bile vaše po-
slednje besede."

Jaz: "Kakšne poslednje besede?"

Novinar: "Saj veste, kadar
človek umre, je primerno, da

spregovori kakšno poslednjo be-
sedo, ki se da pozneje dobro
uporabiti v življenjepisu."

Jaz: "Oh, da, spominjam se.
Pred smrtjo sem vprašal ženo,
po čem se dinje na tgra."

Novinar: "Ali, zaboga, tega
vendar ne smemo zapisati kot
poslednji izrek pisatelja! Dobro
veste, da je na primer Torquato
Tasso vzkliknil: 'V tvoje roke,
Gospod! William Scott je re-
kel: 'Tako se počutim, kakor da
sem se vnovič rodil!' Byron je
rekel: 'Pojdimo spat!' Rabelais:
'Spustite zaveso, komedija je
končana!' Goethe pa: 'Več luči!'
Torej, mar ste tudi vi med umir-
anjem koj podobnega vzklikni-
li?'"

Jaz: "Nisem in ne verjamem,
da bi bili ti častivredni ljudje,
ki jih navajate, rekli kaj podob-
nega. Vse to so si življenjepisci
izmislili, ali vsaj olepšali. Spom-
nim se prijatelja, igralca, ki je
pred smrtjo rekel: 'Propadel
sem!' in nakremžil obraz kakor
da je izgubil igro pri kvartanju.
V listih sem potem bral, da so
bile njegove poslednje besede:
'Končano je!'"

Novinar: "Seveda, kakšno reč
je treba malo olepšati. Nedav-
no sem opisal smrt nekega naše-
ga politika, ki je v mukah ječal
kakor osel, jaz pa sem napisal,
da je globoko vzdihnil in da se
je na njegovem mrtvaškem čelu
brala skrb za domovino."

Jaz: "E, če znate vse tako
olepšati, vam priznam, da so bile
moje poslednje besede prav za
prav dvogovor med menoj in
zdravnikom, ki me je zdravil.
'Povejte mi, doktor,' sem ga
vprašal, ko se je bližala posled-
nja ura, 'povejte mi, koliko me
bo neki stala smrt?'"

"Mislite skupno s stroški po-
greba?"

"Ne, ne, za te že imam svoj
proračun. Rad bi le vedel, kol-
iko me boste vi stali, vaši obiski?"

"Pa, bilo je deset obiskov po
50 dinarjev in posvet z drugimi
zdravniki, vsega 600 dinarjev."

"Poceni, res poceni. Mojega
prijatelja, pokojnega Andrijo
Jankovića je smrt stala pet tiso-
čakov, pa ni nič bolje odrezal
kakor jaz."

"Veste, pri meni je samo za-
to tako poceni, ker se vedno dr-
žim načela: majhen zaslužek,
zato pa čim večji obrat. Konec
konec: zdravnik, ki je zdravil
vašega prijatelja, pokojnega
Andrijo, je zaslužil z njegovo
smrtjo pet tisočakov; isti čas pa
zaslužim jaz pri desetih mrličih
prav tolikšno vsoto."

"Kar je res, je res: krasno na-
čelo! Čim večji obrat, čeprav
manjši zaslužek. A kaj sem ho-
tel reči... Jaz bom kmalu..."

"Da, da, tu ste..."

"Torej vas prosim, napišite
menico na šest sto dinarjev, ko-
likor vam dolgujem, da vam jo
podpišem."

"Lejte, take so bile na priliko
moje poslednje besede. Kakor
sem pred tolikimi leti, ko sem
preživel mladost in stopal v živ-

ljenje, rekel: 'Napišite mi meni-
co, da jo podpišem!'—tako, le-
te, sem na kraju življenja izre-
kel isto misel. To bi se v življe-
nju lahko kajpada glasila: 'Daj-
te mi življenje, saj še nisem po-
vedal poslednje besede.'"

Novinar: "Ali naj to zapišem
kot vaše zadnje besede?"

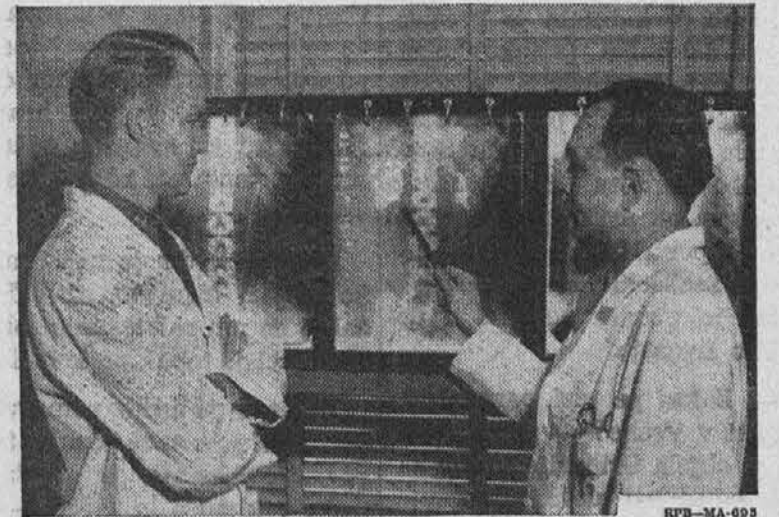
Jaz: "Nikar! Napišite: 'Zbo-
gom in hvala za pozornost!'"

Novinar: "Zakaj pa to?"

Jaz: "Ker želim tudi tole knji-
go končati s temi besedami. Zbo-
gom in hvala za pozornost!"
(Konec)

Naročajte, širite in čitajte
"Enakopravnost!"

Opportunities for Young Physicians

In a well-equipped Army hospital two radiologists are shown studying the spinal X-ray of a patient. There are many opportunities for doctors to specialize in branches like X-ray and related subjects. Young physicians who did not have service in World War II have been asked by the Army Medical Department to volunteer for duty at once in either the U. S. Army or the U. S. Air Force.

Begins New Season

Eddy Arnold, the country's outstanding folk singer, is back on KDKA Monday-through-Friday at 11:15 a.m. Tops in the radio and phonograph field, he recently completed two movies, "Fudin' Rhythm" and "Hoedown." With him on his KDKA show are the Willis Brothers, Hal Horton, the Tennessee Plowboys, the Oklahoma Wranglers, Jud Collins and such sparkling guest stars as the Dinning Sisters, Cowboy Copas and others.

ZAVAROVALNINO

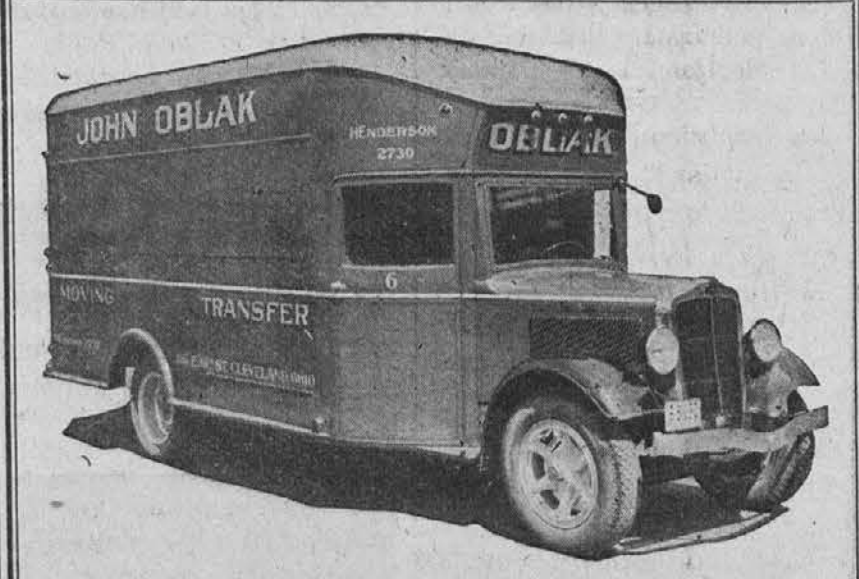
proti
ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.
preskrbi
Janko N. Rogelj
6208 SCHADE AVE.
Pokličite:
ENDicott 0718

Nation Observes National Flower Week

If you could be literally surrounded by flowers, what a wonderful way it would be to celebrate National Flower Week, October 30—November 6. The Society of American Florists is sponsoring this fifth consecutive annual flower week as a tribute to flowers and to tell the public interesting facts about both flowers and plants.

Flowers bring happiness to people of all ages... from tiny tots to great grandparents. Each year, the floral industry develops new types and colors of flowers. In addition to their beauty and fragrance, flowers also have a floral language all their own. No wonder this pretty brunette is thrilled with her roses because roses are especially symbolic of love. Red roses say "I love you," pink roses say "You're beautiful," and yellow roses plead "Try to care." According to the Society of American Florists, nearly every flower has a meaning all its own.

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA
1146 East 61st St. HE 2730

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler-Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1949 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE. ME 7200

NICK POPOVIC, predsednik

MIŠKO KRANJEC OS ŽIVLJENJA ROMAN

KDOR NI DELAL

Marko je obstal sredi sobe. Počasi se je odkril in vrgel klo-
buk na posteljo, da ga žena spravi
v omaro. Otroci so se bili raz-
kropili in v sobi je bila sama
žena. Stala je pri mizi in kakor
bi čakala, kdaj mož spregovori.

"Enajst oralo, so nam dali,"
je naposled spregovoril Marko,
počasi in mirno, celo dostojan-
stveno. Iz njegovega glasu je
zvenelo, da se je privadil tej ko-
ličini in mu ni nerazumljivo, da
je toliko.

Žena je nekaj časa gledala,
Spoznala je po njegovi hoji, da
je pil. To se je redko zgodilo v

in se zagledala skozi okno. Vtaka-
nila je kazalec in palec desne
roke v usta in kakor bi ju hotela
obgristiti.

Marko je stopil počasi do nje.
Stal je za njo, da ji je od zgoraj
gledal v obraz. Potem je počasi
spustil roko čez njene rame za
bluzo, dol do prsi, prav kakor
prva leta. Njegova roka je zaje-
la visečo, mehko, izmozgano
oblo za nagubano bradavico. Ze-
na je to dopustila. Tisti trenu-
tek se mu je zahotelo z njo ne-
koliko življenja. Sklonil se je in
jo poljubil na vrat. Potem se je
dvignila in šla za njim v delavnico.
Tam ni bilo toliko nevar-
nosti, da bi ob tej uri kdo prišel
in ju motil...

Drugega dne so merili zemljo.
Pripeljal se je zemljemerec in še
neki drugi gospod. Dva iz vasi
sta vlačila verigo po polju, go-
spod pa je pisal in klical imena,
čigavo bo to in ono. Kajpa, oko-
li so spet stali tajnik, župan, Be-

drnjak in odborniki, in zdelo se
je, da tudi zdaj Bedrnjak stiska
pod suknjičem steklenico. Pa saj
je bilo hladno jutro, in kdo bi
zameril Bedrnjaku in gospodi,
čeprav se je že razvedelo, da je
Bedrnjak res dobil az to nekaj
oralov zemlje.

Reveži so ves dan capljali za
inženirjem, glodali suhe skorji-
ce, odmakniti pa se niso hoteli.
Kakor bi se večeraj opogumili.
Še večeraj zjutraj so bili bojaz-
ljivi, niso se upali ugovarjati,
danes pa so se že pripravili z in-
ženirjem in z odborniki. Pritože-
vali so se, da njim, to je revež-
nem, meri samo slabo zemljo,
najboljšo pa daje bogatim. In
naposled je inženir moral spre-
meniti ta način delitve.

Najglasnejši seve je bil zopet
Magdičev Matija. Toda ta dan ni
bil še osamljen, pridružili so se
mu še drugi, ko so spreviedeli, da
sam s čakanjem ne pridejo ni-
kamor. In je res zaleglo. To jih

je še bolj opogumilo. In bodisi,
da je bilo namignjeno inženirju
—, ko je prišel do Marka Mag-
diča, je izmeril res lep kos po-
lja, tako da ni mogel nihče reči,
da je slaba zemlja. Morda je to
napravil zato, da bi tako odpra-
vil Matijo. Ne ve se natančno,
vendar je bilo opaziti, da so si
šepetali na uho, inženir, tajnik,
župan in Bedrnjak, in tudi dru-
gi odborniki so si šepetali. Tudi
zastran travnika se Marko ni
mogel pritoževati.

To pa so zabičili vsem: kdor
drugo leto obsorej ne bo imel
svoje živine in ne bo imel v redu
obdelane zemlje, mu jo bodo od-
vzeli in jo podeli takim, ki jo
znajo in ki jo lahko obdelujejo.
Najbrže so mislili Bedrnjaka in
druge. Vsi so kimali: bilo je
modro in potrebno.

Marko je za trenutek ostal na
svojem. Gledal je z enega konca
na drugega, z ene meje na dru-
go: bil je lep kos. Sama orna

zemlja, čista, ravna kakor miza.
Ko bi se to bilo zgodilo pred tri-
desetimi leti...

Ta jesen je prinesla prve skr-
bi. Teh skrbi ni Marko prvi opa-
zil. On je vse dni živel v mislih
samo na ta kos zemlje, ki so jo
dobili in ki je njegova. Ni bil
kmet, nikdar ni prijel za poljsko
delo. Vse življenje je čistil deske
in iz njih ustvarjal omare, poste-
lje in drugo. Ko je bil še vajenec
in potlej pomočnik, je vedel: ako
hoče samostojno delati in za
silo živeti, moraš imeti svojo mi-
zo, svoje strugalnike, svedre, ža-
go, dleta, pile in podobno. A pri
zemlji na kaj drugega zdaj ni
mislil: ako hočeš pošteno živeti,
moraš imeti predvsem svojo
zemljo.

Izkazalo pa se je kot prava
sreča, da je bil Matija doma. Ma-
tija ni nikdar imel smisla za de-
lavnico. Komaj včasih je prišel,
da je kaj poizkusil. Pokazalo se
je tedaj, da bi lahko bil dober

mojster, ako bi bil hotel. Pa je
rajši lenuharil in kakor bi čakal,
kdaj dobijo zemljo, da jo bo ob-
deloval. Zdaj je torej prišla pri-
lika, da začne. A brez očeta ven-
darle ni šlo. Zato je vsak dan
po večkrat prišel v delavnico,
tam posedel za čas in tako je bil
on prvi, ki je iznesel očetu:

"Sejati bo treba, skrajni čas
je."

"Kaj?" se je okrenil Marko,
"sejati?" Potem je obmolnil.
Spomnil se je, da je večeraj videl
sejati Maučeca. Prvi so posejali
že zdavnaj in setev je bila že
visoka, gosta. "Seve," je pritrdil
mirneje, "sejati bi bilo potreb-
no. Drugi so že, kolikor vem.
Koliko pa, misliš, bi posejali?"

"Mnogo ne moremo, ker nima-
mo semena. Letos bo malo, dru-
go leto pa lahko vržemo več." Marko
je prikimal. Bilo je zelo modro,
nič ni imel ugovarjati, temveč je dejal:

(Dalej priložnjico)

MIHAIL SOLOHOV
TIHI DON
ČETRTA KNJIGA

(Nadaljevanje)

Strah, v katerem je preživel ves dolgi dan, je nekoliko zatopil veselje svidenja. Aksinja je zvečer občutila prav isto, kakor če bi ves dan delala in ne razgibala hrbta. Potlačena in utrujena od pričakovanja je legla na posteljo in zadremala, a ko je zaslišala korake pod oknom, je planila pokonci z deklislo živostjo.

— Zakaj pa nisi povedal, da pojdeš v Veške? — je vprašala, ko je objela Grigorija in mu začela odpenjati plašč.

— Nisem utegnil povedati, mudilo se mi je.

— Midve z Dunjaško pa sva že prejekali vsaka zase, ker sva mislili, da te ne bo nazaj.

Grigorij se je zadržano nasmešnil.

— Ne, do tega ni prišlo. — Malo je pomolčal in dodal: — Še ni prišlo.

Šantaje je odšel k mizi in sedel. Skozi odprte duri je bilo videti v izbo: široka lesena postelja v kotu, skrinja, na kateri se je motno svetilo medeninasto okovje. Vse je bilo tukaj še zmeraj tako, kakor je bilo tisti čas, ko je šant zahajal semkaj v Stepanovi odsotnosti; skoraj v ničemer ni videl spremembe, kakor bi čas šel mimo in se ne zaustavil v tej hiši; ohranil se je celo nekdanji vonj: dišalo

je po omamnem vonju zelenega hmelja, na novo pomitega poda in prav rahlo, komaj opazno, po uvelem šatraju. Kakor da bi Grigorij še prav pred kratkim zadnjikrat ob svitanju odšel od tod, v resnici pa, kdaj že je bilo vse tisto . . .

Zatrli je vzdih in začel lagodno zvijati cigareto, ali kdo ve zakaj so mu zatrepetale roke in raztresel je tobak po kolenih.

Aksinja je urno pripravljala jed. Mrzle rezance je bilo treba pogreti. Aksinja je stekla po trske v klonico in začela — zasopla in rahlo prebledela — delati ogenj v peči. Pihala je v tlečo žerjavico, od katere so se utrinjale iskre, in mimogrede pogledovala na sključenega, molče kadečega Grigorija.

— Kako si kaj opravil ondi? Si vse uredil?

— Vse kar dobro.

— Kje je pa potlej Dunjaška snela, da te bodo prav za prav trdno zaprli? Še mene je s tem na smrt prestrašila.

Grigorije se je pomračil in ježno vrgl cigareto stran.

— Mihail ji je napel polna ušesa. Vse to si on izmišlja in kliče nesrečo na mojo glavo.

Aksinja je stopila k mizi. Grigorij jo je prijel za roke.

— Pa veš, — je rekel in ji pogledal od spodaj v oči, — da moje reči niso posebno dobre.

Sam sem mislil, ko sem šel v tisti politburo, da me ne bo več od tam. Tako ali tako, divizijo sem imel pod seboj ob vstaji, stotnik sem po stopnji. Take zdaj pobirajo.

— Kaj pa so ti rekli?

— Anketo so mi dali izpolniti, to je tak papir, vso vojaščino sem moral tamkaj popisati. Jaz pa sem ti slab pisar. Še zlepa mi ni bilo treba toliko pisariti, dve ure sem sedel in opisoval vso svojo preteklost. Potem sta prišla še dva v sobo in sta me spraševala vse zastran upora. Kaj bi tisto, bila sta olikana človeka. Starejši je vprašal: "Bi mogoče čaja? Samo s saharinom." Kaj bi neki, si mislim, čaj! Samo da bi pete cele odnesel od vas. — Grigorij je malo umolknil in prezirljivo, kakor o nečem tujem, rekel: — Strašljivega sem se pokazal ob dnevu plačila . . . Zbal sem se.

Jezen je bil sam nase, ker se je tamkaj, v Vešenski, ustrašil in ni mogel premagati strahu, ki ga je prevzel. Bilo mu je dvakrat zoprno, da se njegova bojazen ni uresničila. Zdajci se mu je zdelo vse, kar je preživel, smešno in sramotno. Premišljeval je o tem vso pot in je morebiti zategadelj zdaj pravil o vsem tem, se norčeval sam iz sebe in nekolikanj pretiraval doživljene občutke.

Aksinja je pazno poslušala njegovo pripovedovanje, potem pa si je rahlo oprostila roke in odšla pred peč. Ko je popravila ogenj, je vprašala:

— Kaj pa zdaj?

— Čez teden dni se moram spet iti pokazat.

— Misliš, da te bodo vendarle prijeli.

— Kakor kaže, bodo. Prej ali slej me bodo zagrabili.

— Kaj pa naj napraviva? Kako bom živela, Griša?

— Ne vem. Se bova že pozneje pogovorila o tem. Ali imaš kaj vode, da se umijem?

Sedla sta k večerji in Aksinja se je vnovič vrnila tista tista polna sreča, ki jo je bila občutila zjutraj. Grigorij je bil tukaj, zraven nje; lahko je gledala vanj brez prenehanja, ne da bi mislila na to, da drugi prestrezajo njene poglede, lahko se je pogovorila iz oči v oči o vsem, ne da bi se skrivala in sramovala. Ti moj ljubi bog, kako ji je bil že dolg čas po njem, kako si je že zaželela, kako se je vsemu njenemu telesu otožilo po teh velikih robotih rokah! Skoraj se ni dotaknila jedi; malce se je nagnila naprej in gledala, kako lačno je Grigorij, ljubkovala je z zameglenim pogledom njegov obraz, zamolkli, s trdim vratnikom bluze na tesno objeti vrat, široka pleča, roke, ki so težke ležale na mizi . . . Zeljno je vdihavala mešani vonj po moškem zmoju in tobaku, ki je vel od njega, tako znani in dragi vonj, lasten edinole njemu. Samo po duhu bi mogla z zavezanimi očmi spoznati svojega Grigorija izmed tisoč moških . . . Na licih ji je gorela temna rdečica, na gosto in glasno je je bilo srce. Ta večer ni mogla biti skrbna gospodinja, kajti razen Grigorija ni videla ničesar okrog sebe. Njemu pa tudi ni bilo treba paznje; sam si je odrezal kruha, poiskal z očmi solnico in jo našel na komnu peči, nalil si je še en krožnik rezancev.

— Lačen sem kakor pes, — je rekel z nasmehom, kakor bi se opravičeval. — Že od jutra nisem nič pokusil.

In šele tedaj se je Aksinja spomnila svojih dolžnosti in naglo planila.

— Jojme, križana gora! Na krapce in blince sem pa čisto pozabila! Jej kuretino, prosim! Jej še, ljublj moj! . . . Precej ti bom vse prinesla.

Toda kako dolgo in marno je jedel! Kakor da bi mu že ves teder ne bili dali nič jesti. Povsem nepotrebno ga je bilo siliti. Aksinja je potrpljivo čakala, potlej pa le ni utrpela: sedla

je zraven njega, z levico nagnila k sebi njegovo glavo, z desnico prijala čisti vezeni prtič, sama obrisala ljubemu zamaščne ustnice in brado, zaprla oči tako, da so v temni brizgnile oranžaste iskricice, in se brez diha krepko prižela z ustnicami na njegove ustne.

Prav za prav je treba človeku zelo malo, da je srečen. Aksinja je bila vsekar ta večer srečna.

9

Grigoriju je bilo mučno srečavati se s Koševojem. Njuni odnosi so se odločili prvi dan in nista se imela o čem več pogovoriti, pa tudi ne za kaj. Po vsej verjetnosti tudi Mihailu ni bilo posebno v naslavo videvati Grigorija. Najel je dva tesarja in hitro sta popravljala kajžo: zamenjavala sta na pol segnite škarjevece na strehi, na novo zbilila in postavila eno izmed nagnjenih sten, obtesala nove podboje, okvirne in vrata.

Ko se je Grigorij vrnil iz Vešenske, je odšel v vaški revolucionarni odbor, pokazal Koševoju svoje vojaške listine, ki jih je potrdil vojaški odbor, in odšel, ne da bi pozdravil. Preselil se je k Aksinji, vzela se boju otroka in nekaj svojega imetja. Ko ga je Dunjaška pospremila na novo bivališče, je zajokala.

— Bratec moj, ne bodite hudi name, jaz nisem nič kriva pred vami, — je rekla in se prošeče zazrla v brata.

— Počemu neki, Dunja? Ne, ne, kaj bi tisto, — jo je pomiril Grigorij. — Pridi kaj v vas k nam . . . Jaz sem ti edini ostal iz družine, zmeraj sem te

Moški in ženske, ki morajo nositi OPORE (TRUSSES) bodo dobro postreženi pri nas, kjer imamo moškega in ženske, da umerita opore.

MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd. — IV 9611

AKO NAMERAVALI
PRODATI VAŠO HIŠO
za eno ali dve družini, pokličite nas.

IVanhoe 7646
Realtor

BEVERAGE STORE
na prometnem kraju se prodaja. Zelo dobrodošč biznis. Proda se podjetnemu Slovcenu vse skupaj po zmerni ceni.

Podrobnosti dobite na
256 E. 156 St. KE 2570

SODA BAR NAPRODAJ
Dobrodošča slaščičarna in restavracija v sredi slovenske naselbine se prodaja. Zelo dober promet. Za naslov se poizve v uradu tega lista.

HIŠA ZA ENO DRUŽINO
NAPRODAJ
4 spalnice; v dobrem stanju. Se mora videti, da se lahko ocenil. Lepa lota, garaža, cementiran dovoz, sadno drevje. Proda se, da se uredi zapeščno. Nahaja se na E. 155 St., severno od St. Clair Ave. v fari Marije Vnebovzete. Ogledate si lahko po dogovoru. — RE 0938.

PRODAJALEC AVTOV
Družba, ki prodaja Chrysler in Plymouth avte išče poštenega in zmožnega prodajalca. Ni treba, da je izkušen prodajalec, toda mora imeti dober nastop. Redna plačila in provizija. Podrobnosti dobite pri

GROFF-TRIPP, Inc.
9300 St. Clair Ave.
UL 1-1800

Podr. št. 5 Slovenske
moške zveze
Uradniki za 1. 1949
Predsednik John Sever
Podpredsednik Joe Ponikvar
Tajnik-blagajnik Tony Krampel,
1003 E. 66 Pl., Tel.: EN 5408.
Zapisknik Frank Kuhar
Nadzorni odbor: Frank Kuhar,
Andy Campa in Louis Erste.
Zastopniki za Federacijo SMZ:
Frank Cesnik, Tony Krampel,
Louis Erste in Matt Zaman.

Seje se vršijo vsako 3. soboto v mesecu, soba št. 4 Slov. nar. doma na St. Clair Ave., ob 8. zvečer. Tajnik pobira ašesment vsakega 25. v mesecu v SND.

imel rad in te imam tudi zdaj . . . Nu, ampak tvoj mož, to je pa druga reč. S teboj pa ne bom razdiral prijateljstva.

— Kmalu se bova umaknila iz hiše, ne jezi se.

— Saj se ne! — je sitno rekel Grigorij. — Živita v hiši čeprav do pomladi. Nista mi na poti, saj imam z otrokoma tudi pri Aksinji zadosti prostora.

— Se boš oženil z njo, Griša?

— Za to je še čas, — je nedoločno odgovoril Grigorij.

— Vzeml jo, brat, dobra je, — je odločno rekla Dunjaška. Rajna mama je rekla, da moraš samo njo vzeti za ženo. Zadnji čas se ji je priljubila, dostikrat je povasovala pred smrtjo pri njej.

— To je podobno, kakor da bi mi prigovarjala, — je rekel Grigorij in se nasmejal. — Katero pa naj bi vzela, če ne nje? Menda ne strino Androniha?

Androniha je bila najstarejša ženica v Tatarskem. Že zdavnaj jih je prekorajala sto. Ko se je Dunjaška domislila drobčene, do tal upognjene postavice, se je zasmejala.

— Ti jo pa zineš, bratec! Saj sem te vendar samo vprašala. Ker ti nič ne spregovoriš o tem, sem te jaz vprašala.

B. J. RADIO SERVICE
1363 E. 45 St. — HE 3028

SOUND SYSTEM
INDOOR—OUTDOOR

Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov

Tubes, Radios, Rec. Players
Vse delo jamčeno

Zakrajsek Funeral
Home, Inc.
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

V blag spomin
ob 11. obletnici kar je preminila naša nadvse ljubljena soproga in mama

Pauline Brundič
ki je zatislila svoje mile oči dne 12. oktobra 1938.

Kako pozabit to gomilo, kjer Tvoje zlato spi srce, ki nam je vedno zvesto bilo, ves čas do zadnjega je dne.

Rudečih vrtnic bomo zbrali, jih povežali v šopek lep, na Tvoj grob jih bomo dali na Te spomin, ki nam je svet,

Žaluoči ostali:
Stanley, soprog
Frank, sin
Pauline, poročena Krall, hči
Mary Zehner, sestra

Cleveland, Ohio,
dne 12. oktobra 1949

— Če bom sploh koga, bom tebe povabil na svatbo, — je Grigorij šegavo potprepljal sestro po ramenih in z lahkim srcem odšel z domačega dvorišča.

Po pravici povedano mu je bilo malo mar, kje bo živel, samo da bi živel v miru. Ampak ravno tega miru ni in ni našel . . . Nekaj dni je prebil v morečem brezdelju. Poskusil je že to in ono napraviti na Aksinjinem domu, a je precej začutil, da ne more nič delati. Prav ničesar mu ni dalo srce. Tegobna negotovost ga je trpila, mu grenila življenje; niti za trenutek ga ni zapustila misel, da ga utegnejo prijeti, vreči v ječo — to v najboljšem primeru — morebiti pa tudi ustreliti.

ALI KAŠLJATE?
Pri nas imamo izborno zdravilo da vam ustavi kašelj in prehlad.
MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd. — IV 9611

V SOBOTO 14. OKTOBRA (Sweetest Day)

RAZVESELITE ŽENO ALI DEKLE Z KRASNIM CVETJEM OD

BIG BOUQUET
FLOWER and GIFT SHOPPE

Cvetlice in darilni predmeti
480 E. 200 ST., vogal Pasnow Ave. IV 1544

EL TOKAY
RESTAVRACIJA in SLAŠČIČARNA

9603 ST. CLAIR AVE., LI 9640

Domača jedila—sličice—sladoled—pivo in vino serviramo ali prodajamo za na dom.
Odprto sedem dni v tednu—do 2. zjutraj. Albert Lucich, lastnik

JOS. ŽELE IN SINOVI
POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 0583
Avtomobil in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpologo.
Mi smo vedno pripravljene za najboljšo postrežbo.
COLINWOODSKI URAD:
452 EAST 152nd STREET Tel.: IVanhoe 3118

PERUTNINA
17330 BROADWAY, MAPLE HEIGHTS

V zalogi imamo vedno mlade piščance in vseh vrst perutnine. Se priporočamo za svatbe, bankete in razne druge prilike. Pridite in si izberite.

ANDY HOČEVAR in SINOVI
TEL. v Irgovini: Montrose 2369—na domu: Montrose 1368 W

NAZNANILO SELITVE!
Cenjeni javnosti sporočam, da sem se preselil iz

18701 KILDEER AVE. — NA
1781 EAST 238th STREET

kamor se naj vsi, ki imajo opravka s stavbinskimi posli mojega podjetja, obrnejo.

Začasno nimam telefonske številke
JOSEPH MERSEK — Gradbeni kontraktor
1781 East 238th Street

Where Do We Go From Here?

Dressed in flight suits, these Aviation Cadets are shown checking their courses on a wall-size map before take-offs. Young men between the ages of 20 and 26½, single, with 2 years of college (or its equivalent), may now apply for Aviation Cadet training. New classes start every 6 weeks.

GIVE
...GIVE ENOUGH

Community Chest